

en Cauliac, c 1500 i en Busa-N. («ple de seu: seuosus). *Enseuar* [JoMartorell, supra]; grinyola «la fusta mal enseuada» d'una sínia, Coromines (*Jardins de StPol*, O C, 805b25); més rarament *asseuar* o *assevar*; *enseuador*, *enseuament*, *desenseuar*.

CULTISMES: *Sebaci* [Lab, -ácep], *sebàcic*

CPT · *Sebífer* *Seborrea*

Seuba, V. *selva* *Seumana*, V. *setmana* (SET num.)
Seuós, V. *sèu*

SEURE, del ll *sĕdĕre* 'seure', 'romandre, restar, estar quiet', 'residir', 'assentar-se', 'celebrar sessió'. □
1ª doc: orígens.

Aquest verb és dels que en el període arcaic conservaven l'infinitiu en -*ĕr*, conforme a l'accentuació llatina en -ĒRE dels verbs de la 2.ª conjugació: «L'Apostoli, qui estava en la tribuna --- faé ns clamar que fóssem prop d'él, e faé ns a *seer* a la dreta part sua, molt prop ---; e la sua cadira no era pus alta que la nostra d'una palmada»; «Senyor Déus —dix Blanquerna—, ador-te com a creador --- ador-te en ta passió --- ador-te, senyor, con te n pugest als cels *seer*, e és --- a la dreta part del celestial Pare ---», Lull (*Blanq*, NCI I, 89 25)

En els textos nòrdics es conservava llavors encara la -*d*- intervocàlica, adés grafiada com a -*z*-, adés -*s*-, adés -*d*-, d'on la forma que es troba en el ms més antic de Desclot: «Levã-sse lo bisbe de Barcelona: —Sényer —dix él— --- jo promet-vos que hi iré --- ab mil sirvens --- e no me'n vendré tro que --- ajam la terra conquesta, e Déus qui ns en dó gràcia e poder—. Ab tant tornà *seser*, per saber dels altres lur volentat; però *saer* en el ms. E (del S. xiv), NCI II, 71.16, 192.

En -*ĕr* encara al principi del S. xiv: «*seer* a taula» en Muntaner (297); i això es mantingué més en el Ross, on l'InuLC registra *ceser* a taula en un doc. de 1358, i altres casos de *seser/ceser* en docs de 1363, 1370, 1373, 1375, 1392, 1400, i *seer* en molts des de 1373. Tal com en verbs de la mena de *veèr/veure*, *cabèr/cabre*, *temèr/témer* etc, cap a mij. segle ja es generalitzava, a la major part del domini lingüístic, la forma *seure* (partint analògicament de *veurà*, *veu*, *veus* etc), així ja tenim *volguem-nos seure* en la Cròn del Cerimoniós, «ella no és digna de *seure* ab mi en un banc», BMetge (*Somni III*), i sovint en StVicentF (*Serm* 1, 107 8 etc) i en JoMartorell (Ag I, 115, 304, cf infra)

Es clar que des del principi el trobem en els altres temps i formes de la conjugació; com el perfet, que era del tipus fort, *sec*, *segust*, *segren*: «vesec gran multitut de demonis qui *segren* en la taula», *VidesR* (152v2, n 111), *seguem* pf. 4 en la Crònica del Cerimoniós. «Lo senyor rei *sec* en la sua taula --- pus lunyet d'ell *sec* l'arquebisbe de Saragossa e l'arquebisbe d'Arborea; e en altra taula *assegueren* los bisbes; e en altres, los abats e priors; e --- de la part dreta, *seien* tots los rics-hòmens ---, e après *seien* tots los cavallers novells ---», Muntaner (fets de 1328, § 297, Casac IX, 24 18), «Missser Bonifaci, *seits* aquí, prop l'arquebis-

be» (Imp 5) id (§ 244, vi, 116 6). «Quan *seen* a taula, ab bella tovalla, donen-los bones viandes» (pres. 6), «véu un hom paralític --- *sec* e dix-li: —*Si vis sanus fieri* ---» (pf. 3), StVicentF (*Serm* II, 209.22; vol. 5 Harrison, 110v18).

Seure, amb la clàssica construcció intransitiva, ha continuat sempre viu en català fins avui, i no ho és menys ara encara en la major part del nostre domini lingüístic; només en alguna de les grans ciutats, especialment València i Barcelona, hi ha qui l'ha arraconat, reemplaçant-lo sistemàticament per *sentar-se*. Solament en el P. Val. això s'ha estès fins als ambients rurals, i molts troben literari *seure* i desusat oralment. Cap a Barcelona mateix *seure* resta ple de vigor espontani, i des dels anys vint ha reulat bastant l'ús poc català de *sentar-se*. El català és la llengua romànica que ha restat més fidel (pràcticament l'única, fora de l'italià) a l'ús d'aquesta bella, útil i noble paraula llatina.

No disminuïa en els segles baixos: «los bancs hon *seuben* los qui remen: transtrum», «vaxell de dos parts que s poden ajuntar, y de cada part *seure*: amphitetum», OPou (*TbPu*, 69, 185). En el dia el sentim més o menys pertot fins als últims extrems del domini, i és amb *e* oberta pertot, d'acord amb la llei de Fabra: «eiv. «*seure*: sentarse», PzCabre.; «entorn de Sa Taula de Torrauba hi ha uns sitis per *séyurà*» (Alaior, 1964); «en lo seti qu'ell *sevia*» Prats de Molló (forma dialectal de l'impf., veg. SETI); *séyurà* intr., Capcir (Els Angles, 1960). «Perdut a la ciutat de València i en altres punts del País», «perdut a Fraga» constata AMAlcover (BDLC x, 192, 186, 242), i és cert també d'alguna altra zona extrema del català occidental, però no de moltes altres; *séy-te* Tor i Areu de Vall Ferrera (encara que també hi hagi per allà qui diu *sénta't*, 1932-3 etc.).

Es troben dades útils sobre la conjugació i extensió de l'ús d'aquest verb en el treball d'Alcover i Moll, AORBB 1929, 129; però exagera l'extensió del retrocés del verb en cat. occid. i algun altre punt, a causa del mètode tan defectuós amb què es feien aqüelles enquestes; amb les criatures cohibides a la vista del dòmine o del senyor rector acastellanats, i altres cops refiant-se de la puresa d'aquests. Ni a València mateix és prou just dir que *seure* hagi caigut en desús: «Jo que una breu estona vinc a *seure* a esta antiga, sagrada llar, hont crema lo foc de l'avior» escrivia Vicent W. Querol (*Jocs Fl* de 1878, 3b).

Resta sobre les formes de *seure* en cat. antic, la qüestió de *siure*, de gran importància, que ha preocupat els romanistes, no limitada al català, sens dubte amb fones arrels romàniques, i ja segurament llatines. Caldria tornar-la a estudiar a fons en un ample quadre romànic, cosa prèvia que no podem fer ací i que obligarà a deixar la qüestió oberta. Però hi podem aportar una massa d'informació nova; i admetre, almenys provisionalment, que en català es van conservar grans restes del verb llatí *sĭdĕre* i *assĭdĕre*. Crec que s'extravià Jaberg en negar que hi hagués cap supervivència popular d'aquestes formes en llengües romàniques;